2025/2595

19.12.2025 г.

НАСОКИ (ЕС) 2025/2595 НА ЕВРОПЕЙСКАТА ЦЕНТРАЛНА БАНКА

от 10 декември 2025 година

относно надзорния подход на националните компетентни органи към покритието на необслужваните експозиции, държани от по-малко значимите поднадзорни лица *(ЕЦБ/2025/40)*

ИЗПЪЛНИТЕЛНИЯТ СЪВЕТ НА ЕВРОПЕЙСКАТА ЦЕНТРАЛНА БАНКА,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз,

като взе предвид Регламент (ЕС) № 1024/2013 на Съвета от 15 октомври 2013 г. за възлагане на Европейската централна банка на конкретни задачи относно политиките, свързани с пруденциалния надзор над кредитните институции ([1]), и по-специално член 6, параграф 1 и член 6, параграф 5, букви а) и в) от него,

като има предвид, че:

(1) Европейската централна банка (ЕЦБ) отговаря за ефективното и последователно функциониране на единния надзорен механизъм (ЕНМ). Тя упражнява надзор върху функционирането на системата и гарантира последователното прилагане на високи надзорни стандарти и последователността на резултатите от надзора в участващите държави членки. ЕЦБ може да издава насоки до националните компетентни органи (НКО), в съответствие с които те да изпълняват надзорните задачи и да приемат надзорните решения.

(2) ЕЦБ гарантира последователното прилагане на пруденциалните изисквания за кредитните институции в участващите държави членки съгласно Регламент (ЕС) № 1024/2013 и Регламент (ЕС) № 468/2014 на Европейската централна банка (ЕЦБ/2014/17). ([2])

(3) Въпреки че НКО носят основната отговорност за прегледа на правилата, процесите, механизмите и стратегиите, прилагани от класифицираните като по-малко значими кредитни институции, за да се гарантира стабилно управление и покритие на рисковете им, включително на техните политики за провизиране и третиране на активите чрез капиталовите изисквания, ЕЦБ, изпълнявайки функцията си да упражнява надзор в ЕНМ, следва да насърчава последователното прилагане на високи надзорни стандарти при извършването на такива прегледи. В този контекст последователното прилагане на високи надзорни стандарти при надзорния преглед на управлението и покритието на необслужваните експозиции (НОЕ) за по-малко значимите поднадзорни лица в ЕНМ допринася за постигането на по-общите цели да се гарантира: а) прилагането на съгласуван и ефективен подход за пруденциален надзор по отношение на всички кредитни институции в участващите държави членки; б) последователното прилагане на единната нормативна уредба на финансовите услуги по отношение на всички кредитни институции в участващите държави членки; и в) упражняването на надзор с най-високо качество върху всички кредитни институции в участващите държави членки.

(4) Осигуряването на подходящо управление и покритие на НОЕ е важен приоритет в ЕНМ от създаването му. ЕЦБ следва надзорен подход към НОЕ въз основа на рамката, разработена от законодателя на Съюза, и като взема предвид тълкувателните насоки, приети от Европейския банков орган. Като част от този надзорен подход ЕЦБ съобщи за надзорните очаквания за покритие на НОЕ, държани от значимите поднадзорни лица. Тези очаквания се отнасят до НОЕ, при които експозицията е възникнала преди 26 април 2019 г. и които следователно не подлежат на изискването за приспадане съгласно Регламент (ЕС) № 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета. ([3]) Досега в ЕНМ не са се прилагали единни надзорни практики за покритието на такива НОЕ, държани от по-малко значимите поднадзорни лица. За покритието на НОЕ са се прилагали подходите, определени от НКО за съответните им надзорни дейности.

([1]) ОВ L 287, 29.10.2013 г., стр. 63, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1024/oj.

([2]) Регламент (ЕС) № 468/2014 на Европейската централна банка от 16 април 2014 г. за създаване на рамката за сътрудничество в единния надзорен механизъм между Европейската централна банка и националните компетентни органи и с определените на национално равнище органи (Рамков регламент за ЕНМ) (ЕЦБ/2014/17) (ОВ L 141, 14.5.2014 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/468/oj).

([3]) Регламент (ЕС) № 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012 (ОВ L 176, 27.6.2013 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/575/oj).

(5) Както е видно от опита, натрупан от ЕЦБ при прилагането на надзорния подход, следван по отношение на значимите поднадзорни лица, с достатъчното и навременното покритие на НОЕ се насърчава проактивното им управление, намаляването им, както и поддържането на равнища на провизиране, които са съизмерими с рисковете, свързани с продължителността на необслужването им и еволюцията на възстановимите суми.

(6) Поради това надзорният подход на НКО по отношение на покритието на НОЕ, държани от по-малко значими поднадзорни лица, следва да обхваща прегледа на политиките за провизиране и третирането на активите чрез капиталовите изисквания към тези поднадзорни лица.

(7) Подобен надзорен подход към покритието на НОЕ се счита за ефективен инструмент за смекчаване на два основни риска. Първият е продължителното държане на съществени наличности от НОЕ с дълга продължителност на необслужването (наричани също „стари НОЕ“) и ограниченото им покритие с провизии, които представляват трайни източници на потенциални допълнителни загуби и ограничават капацитета на банките за ново кредитиране. Вторият е възможността за несъответствия в пруденциалното третиране между НОЕ, за които се прилага изискването за приспадане съгласно Регламент (ЕС) № 575/2013, и на НОЕ, за които това изискване не се прилага, ако несъответствията не са обосновани от специфични обстоятелства.

(8) Тези два основни риска са съществени. От създаването на ЕНМ насам агрегираните коефициенти на НОЕ както за значимите, така и за по-малко значимите поднадзорни лица като цяло следват устойчива низходяща тенденция. Тази тенденция беше по-ясно изразена при значимите поднадзорни лица и приключи през 2024 г. Тъй като е възможно коефициентите на НОЕ отново да нараснат, се счита, че предвид задоволителните общи равнища на капитала и дългия период от време, който наскоро беше предоставен на по-малко значимите поднадзорни лица, за да постигнат напредък по собствена инициатива в намаляването и покритието на старите НОЕ, хармонизираният надзорен подход на НКО по отношение на покритието на държаните от по-малко значими институции НОЕ е пропорционален на надзорната цел за справяне с двата основни риска, свързани с тези НОЕ, за да се укрепи устойчивостта на по-малко значимите поднадзорни лица към потенциални неблагоприятни промени в макроикономическата среда и свързаното с тях влошаване на кредитното качество.

(9) За да бъде направена оценка на покритието на държаните от по-малко значимите поднадзорни лица необслужвани експозиции, попадащи в приложното поле на настоящите насоки, е необходимо НКО да получават подробни данни за покритието на тези експозиции. Тези данни не са част от информацията, която институциите трябва да предоставят съгласно Регламент за изпълнение (ЕС) 2021/451 на Комисията ([4]) и поради това НКО следва да изискват от по-малко значимите поднадзорни лица да предоставят тези данни за всяка референтна дата на отчитане,

ПРИЕ НАСТОЯЩИТЕ НАСОКИ:

Член 1

Предмет и приложно поле

В настоящите насоки се определя надзорният подход, който НКО използват за прегледа на политиките за провизиране и третирането на активите чрез капиталовите изисквания към по-малко значимите поднадзорни лица, установени в същата държава членка като съответния НКО.

Член 2

Определения

За целите на настоящите насоки се прилагат определенията, съдържащи се в член 4 от Регламент (ЕС) № 575/2013, член 2 от Регламент (ЕС) 2017/2402 на Европейския парламент и на Съвета, ([5]) член 2 от Регламент (ЕС) № 1024/2013 и член 2 от Регламент (ЕС) № 468/2014 (ЕЦБ/2014/17). Прилагат се също така и следните определения:

1) „референтна дата на отчитане“ означава 31 декември на дадена календарна година;

([4]) Регламент за изпълнение (ЕС) 2021/451 на Комисията от 17 декември 2020 година за определяне на техническите стандарти за изпълнение за прилагането на Регламент (ЕС) № 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на предоставянето на информация от институциите на надзорните органи и за отмяна на Регламент за изпълнение (ЕС) № 680/2014 (ОВ L 97, 19.3.2021 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2021/451/oj).

([5]) Регламент (ЕС) 2017/2402 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2017 г. за определяне на обща рамка за секюритизациите и за създаване на специфична рамка за опростени, прозрачни и стандартизирани секюритизации, и за изменение на директиви 2009/65/ЕО, 2009/138/ЕО и 2011/61/ЕС и регламенти (ЕО) № 1060/2009 и (ЕС) № 648/2012 (ОВ L 347, 28.12.2017 г., стр. 35, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/2402/oj).

2) „необслужвана експозиция по смисъла на настоящите насоки“ означава експозиция, която отговаря на условията за дерогация от член 36, параграф 1, буква м) от Регламент (ЕС) № 575/2013, предвидени в член 469а от същия регламент;

3) „техническа гаранция“ означава – във връзка с експозиция – гаранция, която гарантира способността на длъжника да изпълни договорни неикономически задължения, като например доставка на стоки или изпълнение на строителни работи, към трето лице, и която не е по своята същност кредитен заместител.

Член 3

Институции, за които се прилагат настоящите насоки

1. НКО прилагат предвидения в настоящите насоки надзорен подход по отношение на всички по-малко значими поднадзорни лица на най-високото равнище на консолидация в участващите държави членки.

2. По изключение от параграф 1 НКО може да реши да не прилага предвидения в настоящите насоки надзорен подход към по-малко значимо поднадзорно лице за дадена референтна дата на отчитане, ако то отговаря на поне едно от следните условия на най-високото равнище на консолидация:

а) общата брутна балансова стойност на необслужваните кредити и аванси на по-малко значимото поднадзорно лице представлява по-малко от 5 % от общата брутна балансова стойност на кредитите и авансите му. При изчисляване на единственото съотношение, което ще се оценява спрямо прага от 5 %, кредитите и авансите, класифицирани като държани за продажба, паричните салда при централни банки и другите депозити на виждане се изключват както от знаменателя, така и от числителя;

б) общият размер на необслужваните експозиции на по-малко значимото поднадзорно лице по смисъла на настоящите насоки, както са определени в член 2, точка 2, представлява незначителен дял от общия размер на необслужваните му експозиции;

в) по-малко значимото поднадзорно лице е в процес на организирано прекратяване на дейността;

г) по-малко значимото поднадзорно лице е в процес на сливане с друго поднадзорно лице или е в процес на придобиване от друго поднадзорно лице;

д) по-малко значимото поднадзорно лице е специализирана институция за преструктуриране на дългове съгласно определението в член 36, параграф 5 от Регламент (ЕС) № 575/2013;

е) по-малко значимото поднадзорно лице се намира в специфични и фактически обстоятелства, които според съответния НКО правят прилагането на настоящите насоки неподходящо, като се вземат предвид целите и принципите на Регламент (ЕС) № 1024/2013 и по-специално необходимостта да се гарантира последователното прилагане на високи надзорни стандарти.

3. След като прецени дали са налице условията съгласно параграф 2, букви а) — е), всеки НКО информира установените в съответната държава членка по-малко значимите поднадзорни лица, за които се прилагат уредбата, предвидена в настоящите насоки, и свързаните с нея изисквания за отчетност, определени в член 7, за дадена отчетна референтна дата.

4. НКО редовно информират ЕЦБ за изключенията, прилагани съгласно параграф 2, включително за оценката на съответния НКО, обосноваваща прилагането им.

Член 4

Експозиции, за които се прилагат настоящите насоки

1. НКО прилагат предвидения в настоящите насоки надзорен подход по отношение на необслужваните експозиции по смисъла на настоящите насоки.

2. Базисните експозиции на традиционните или синтетичните секюритизации не попадат в приложното поле на настоящите насоки, ако по отношение на тях са изпълнени следните условия:

а) по-малко значимото поднадзорно лице е извършило прехвърляне на значителен риск в съответствие с член 244, параграф 1, буква а) или член 245, параграф 1, буква а) от Регламент (ЕС) № 575/2013;

б) по-малко значимото поднадзорно лице следва подход на пълно приспадане в съответствие с член 244, параграф 1, буква б) или член 245, параграф 1, буква б) от Регламент (ЕС) № 575/2013;

3. По искане на по-малко значимо поднадзорно лице НКО могат да решат да не прилагат член 5 за отделни експозиции или портфейли от експозиции въз основа на специфични обстоятелства, доказани с подробни и убедителни доказателства, представени от по-малко значимото поднадзорно лице. Въз основа на тези доказателства НКО оценяват и вземат решение по искането на по-малко значимото поднадзорно лице.

4. За целите на параграф 3 специфичните обстоятелства включват следните ситуации:

а) текущите редовни плащания на главницата и лихвите въз основа на паричните потоци на официалния длъжник ще доведат до пълно погасяване;

б) покритието на НОЕ в съчетание с капиталовите изисквания за кредитен риск по стълб 1 би довело до покриване на повече от 100 % от експозицията;

в) експозицията е свързана с технически гаранции.

Член 5

Оценка на покритието на НОЕ

1. НКО оценяват покритието на държаните от по-малко значимите поднадзорни лица необслужвани експозиции по смисъла на настоящите насоки въз основа на сумата, определена в съответствие с член 47в, параграф 1, буква а) във връзка с член 47в, параграфи 2, 3 и 4 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

2. При определянето на размера на покритието на по-малко значимите поднадзорни лица, което трябва да бъде оценено спрямо сумата, посочена в параграф 1, НКО вземат предвид елементите, изброени в член 47в, параграф 1, буква б), подточки i) — vi) от Регламент (ЕС) № 575/2013.

Член 6

Използване в процеса на надзор

1. НКО използват резултатите от своите оценки на покритието на държаните от по-малко значимите поднадзорни лица необслужвани експозиции по смисъла настоящите насоки като част от процеса на надзорен преглед и оценка, посочен в член 97 от Директива 2013/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета. ([6])

2. Ако след като надлежно е разгледал специфичните обстоятелства, представени от по-малко значимо поднадзорно лице, НКО установи, че покритието на необслужваните експозиции по смисъла на настоящите насоки е недостатъчно, той обмисля приемането на надзорна мярка въз основа на националното законодателство за транспониране на член 104 от Директива 2013/36/ЕС или на равностойни надзорни правомощия, предвидени в националното законодателство.

Член 7

Изисквания за предоставяне на информация

1. За целите на извършването на оценката, описана в член 5, НКО изискват от по-малко значимите поднадзорни лица да предоставят подробни данни за покритието на техните необслужвани експозиции по смисъла на настоящите насоки за всяка референтна дата на отчитане.

2. Образците, които трябва да се използват за предоставянето на информация съгласно параграф 1, се изготвят от ЕЦБ в сътрудничество с НКО.

3. НКО споделят с ЕЦБ информацията, посочена в параграф 1 и предоставена им от по-малко значимите поднадзорни лица, с цел използването ѝ за изпълнение на надзорните ѝ правомощия.

([6]) Директива 2013/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно достъпа до осъществяването на дейност от кредитните институции и относно пруденциалния надзор върху кредитните институции, за изменение на Директива 2002/87/ЕО и за отмяна на Директиви 2006/48/ЕО и 2006/49/ЕО (ОВ L 176, 27.6.2013 г., стр. 338, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2013/36/oj).

Член 8

Преходни разпоредби

1. НКО оценяват покритието на НОЕ в съответствие с член 5 от настоящите насоки, считано от референтната дата на отчитане 31 декември 2028 г.

2. По изключение за първите три референтни дати на отчитане, следващи уведомяването на НКО за настоящите насоки, се прилага следното:

а) за целите на оценката на покритието на НОЕ, посочена в член 5, параграф 1, за референтната дата на отчитане 31 декември 2025 г.:

i) коефициентът, посочен в член 47в, параграф 2, буква б) от Регламент (ЕС) № 575/2013, се заменя с 0,60;

ii) коефициентите, посочени в член 47в, параграф 3, букви г)–и) от Регламент (ЕС) № 575/2013, се заменят с 0,60;

iii) коефициентът 1, посочен в член 47в, параграф 4, буква б) от Регламент (ЕС) № 575/2013, се заменя с 0,60;

б) за целите на оценката на покритието на НОЕ, посочена в член 5, параграф 1, за референтната дата на отчитане 31 декември 2026 г.:

i) коефициентът, посочен в член 47в, параграф 2, буква б) от Регламент (ЕС) № 575/2013, се заменя с 0,70;

ii) коефициентите, посочени в член 47в, параграф 3, букви д)–и) от Регламент (ЕС) № 575/2013, се заменят с 0,70;

iii) коефициентът 1, посочен в член 47в, параграф 4, буква б) от Регламент (ЕС) № 575/2013, се заменя с 0,70;

в) за целите на оценката на покритието на НОЕ, посочена в член 5, параграф 1, за референтната дата на отчитане 31 декември 2027 г.:

i) коефициентът, посочен в член 47в, параграф 2, буква б) от Регламент (ЕС) № 575/2013, се заменя с 0,80;

ii) коефициентите, посочени в член 47в, параграф 3, букви ж)–и) от Регламент (ЕС) № 575/2013, се заменят с 0,80;

iii) коефициентът 1, посочен в член 47в, параграф 4, буква б) от Регламент (ЕС) № 575/2013, се заменя с 0,80.

3. По изключение от член 6 от настоящите насоки за първата референтна дата на отчитане, следваща уведомяването на НКО за настоящите насоки, НКО може да реши да не използва резултатите от оценката на покритието на необслужваните експозиции на по-малко значимите поднадзорни лица като част от процеса на надзорен преглед и оценка.

Член 9

Действие

Настоящите насоки пораждат действие на датата, на която НКО на участващите държави членки бъдат уведомени за тях.

Член 10

Адресати

Адресати на настоящите насоки са НКО на участващите държави членки и ЕЦБ.

Съставено във Франкфурт на Майн на 10 декември 2025 година.

За Управителния съвет на ЕЦБ
Председател на ЕЦБ
Christine LAGARDE